

En Landarbejders virkelige Forbrug af Levnetsmidler.

Naar Landarbejderens oekonomiske Stilling har været Gjenstand for Undersøgelse, har, saavidt mig bekjendt, den sædvanlige Vej baade her og i Udlandet været den, at man har stræbt efter at faae at vide, hvormeget en Landarbejder fortjener; skjøndt dette i og for sig ikke skulde synes at være saa vanskeligt at erfare, og skjøndt man vel ogsaa har faaet ganske godt og righoldigt Materiale samlet, saa frembyder saadant Materiale dog den Mangel, at de enkelte Egenes Lønningsniveauer vanskeligt lade sig sammenligne, fordi Lønningerne saagodtsom aldrig ere rene Pengelønninger, men der indflyder Modificationer af alle mulige Slags f. Ex. Levering af Producter in natura eller til lav Pris o. s. v., forskjellige for de forskjellige Egne eller endog for de forskjellige Arbejdsgivere paa samme Egn.

Men selv om man kunde faae rene Pengelønninger frem, saa vilde disse dog ogsaa vanskeligt kunne give en nøjagtig Maalestok for Landarbejdernes oekonomiske Stilling, dels fordi Arbejdernes Stilling i Forhold til »en Ko« eller »en Ged« er meget forskjellig, dels fordi

En Landarbejders virkelige Forbrug af Levnetsmidler.

Naar Landarbejderens oekonomiske Stilling har været Gjenstand for Undersøgelse, har, saavidt mig bekjendt, den sædvanlige Vej baade her og i Udlandet været den, at man har stræbt efter at faae at vide, hvormeget en Landarbejder fortjener; skjøndt dette i og for sig ikke skulde synes at være saa vanskeligt at erfare, og skjøndt man vel ogsaa har faaet ganske godt og righoldigt Materiale samlet, saa frembyder saadant Materiale dog den Mangel, at de enkelte Egenes Lønningsniveauer vanskeligt lade sig sammenligne, fordi Lønningerne saagodtsom aldrig ere rene Pengelønninger, men der indflyder Modificationer af alle mulige Slags f. Ex. Levering af Producter in natura eller til lav Pris o. s. v., forskjellige for de forskjellige Egne eller endog for de forskjellige Arbejdsgivere paa samme Egn.

Men selv om man kunde faae rene Pengelønninger frem, saa vilde disse dog ogsaa vanskeligt kunne give en nøjagtig Maalestok for Landarbejdernes oekonomiske Stilling, dels fordi Arbejdernes Stilling i Forhold til »en Ko« eller »en Ged« er meget forskjellig, dels fordi

Pengenes Kjøbeevne turde være ikke ganske eens i de forskjellige Dele af Landet; men dermed svækkes da ogsaa Betydningen af den Vej, man, om jeg mindes ret, for nogle Aar siden har gaaet, at bestemme, om det var muligt at forskaffe det til Menneskets nødvendige Underhold absolut fornødne Kvantum Kulstof, Kvælstof o. s. v. for den opgivne Pengeløn.

En sikkrere Vej til at danne sig en Forestilling om Landarbejdernes oekonomiske Vilkaar maa det formentlig være, om man kan faae at vide, hvormeget af de forskjellige Næringsmidler en Landarbejder har forbrugt i Løbet nøjagtig af 1 Aar, og i nedenanførte Liste er der forsøgt at give Svar paa et saadant Spørgsmaal. Det er kun eet Svar, men dersom dets Fremkomst maatte opfordre Andre i andre Dele af Landet til at søge at fremskaffe lignende, vilde der utvivlsomt fremkomme Materiale, som med Fordel maatte kunne benyttes til videregaaende Undersøgelser.

Denne Liste er fremkommen paa den Maade, at en af mine Arbejdere, der ejer eget Hus, har vist mig den Tillid at erklære sig og Hustru villige til til min Underretning at skrive Alt op, hvad der nøjagtig i eet Aar er blevet købt eller anvendt til Husholdningen, saasnart det gik ind i Huset. Hvilke Omformninger det der er undergaaet, er ligegyldigt, og da man kan gaae ud fra, at hos en Landarbejder saare Lidet bliver forkommet eller anvendt paa anden Maade, saalænge det kan tjene til menneskelig Føde, vil det at optegne Mængden af Næringsmidlerne, naar de komme ind i Huset, være tilstrækkeligt til at faae at vide, hvormeget der er blevet anvendt. Naar dertil kommer en nøjagtig Fortegnelse over, hvormange Mennesker, der daglig ere bleve bespiste, vil formentlig

et saa nøjagtigt Billede, som det er muligt at erholde, være opnaaet. En nødvendig Betingelse er dog endnu, at Regnskabet maa være ført nøjagtigt. I saa Henseende skal kun meddeles, at den Mand, til hvem jeg har henvendt mig, er en særdeles dygtig og paalidelig Mand, der er gift med en Kone med lignende Egenskaber; paa Villie og Evne har det saaledes ikke skortet. Optegnelserne bære ogsaa aldeles tydelig Præget af at være førte med stor Omhu fra Dag til Dag. — Sammenregningerne har jeg selv besørget saa omhyggeligt som muligt og foretrukket at give Optegnelserne, som de foreligge, naar et nøjagtigt Udtryk ikke lod sig finde med fuldkommen Sikkerhed f. Ex. Fisk, Tyk- og Kjærnemælksost opgivet i Ører i Stedet for i Vægt.

Listen offentliggjøres med Landarbejderens Samtykke.

Til Huset hører 12 Skp. Land, hvoraf 1 Skp. anvendes til Have. Der holdes 2 Køer.

Familien bestaaer af Mand, Hustru, Svigerfader (fuldt arbejdsdygtig), Svigermoder samt et Barn paa 4 Aar, og i Aarets Løb fra 1. Marts til 28. Februar have, naar man sammenlægger Antallet af dem, der virkelig have deltaget i Fortæringen, 1836 Personer forbrugt nedennævnte Kvanta Levnetsmidler:

1422,6 Pd. Rugbrød.	33 Pd. Fedt.
51,7 Pd. Hvedebrød.	86 Pd. Ost.
172 Pd. Hvedemeel.	For 532 Øre Tykmælksost.
194 Pd. Bygmeel.	For 25 Øre Kjærnemælksost.
1,5 Pd. Kartoffelmeel.	360 Pd. Flæsk.
5,28 Pd. Riismeel.	15 Pd. Oxekjød.
21,5 Pd. Risengryn.	27 Pd. Kalvekjød.
1,75 Pd. Sagogryn.	1 Pd. Kallund.
9 Pd. Boghvedegryn.	48 Pd. Lammekrop.
87 Pd. Byggryn.	24 Pd. = 11 Stkr. Høns.
1 Pd. Sago.	7,5 Pd. = 5 Stkr. Kyllinger.
89,75 Pd. Smør.	1 Pd. = 1 Stk. Duer.

374 Stkr. Æg.	3,5 Pd. Melis.
8 Stkr. Flyndere.	2,5 Pd. Top-Sukker.
For 31 Øre Fisk (Torsk?).	19 Pd. Sirup.
45 Stkr. Sild,	100 Pd. Salt.
3½ Pd. Aal.	5 Stkr. Rødbeder.
178 Pot Sød Mælk.	3 Pd. Rosiner.
833,5 Pot Skum. Mælk.	2,75 Pd. Svedsker.
53,5 Pot Kjærnemælk.	0,5 Pd. Korinther.
8 Pd. Ærter.	36 Kvint Kaneel.
44 Skp. Kartoffler.	24 Kvint Peber.
121 Stk. Grønkaal; ginsnt 5	4 Kvint Nelliker.
= 1 Pd.	6 Kvint Allehaande.
6 Stkr. Hvidkaal.	For 10 Øre Hjortetaksalt.
63 Stkr. Gulerødder.	25 Kvint Natron.
15 Stkr. Selleri.	15 Pægle Eddike.
44 Stkr. Pedersillerod.	30 Stkr. Agurker.
100 Stkr. Porreløg.	13,5 Pd. Ribs.
0,5 Pd. Rødløg.	3 Pd. Stikkelsbær.
2,5 Pd. Skalotteløg.	3 Pd. grønne Stikkels-
3 Pd. Sennop.	bær.
1 Pd. gul Sennop,	1 Skp. Æbler.
421 Pd. Malt.	2 Skp. Pærer.
8 Pd. Humle.	5,5 Pd. Lye.
18,5 Pd. Kaffe.	68,5 Pd. Petroleum.
13 Lod The.	3 Læs Brænde.
10,5 Pd. Cichorie.	6000 Stkr. Tørv.
23,5 Pd. St. Croix-Sukker.	6 Tdr. Kul.
23,75 Pd. Candis-Sukker.	1 Pk. Svovlstikker.

Hofmangave 10. Octbr. 1890.

N. E. Hofman-Bang.